

דמאי זו: – כלאים א:א

פרק ז: משנה ו – 2 כלכלות

היו לפניו שתי כלכלות של טבל, ואמר:
"מעשרות זו בזו", הראשונה מעשרת.
"של זו בזו ושל זו בזו", הראשונה מעשרת.
"מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה", קרא שם.

פרק ז: משנה ז – מאה טבל

מאה טבל מאה חלין, נוטל מאה ואחד.
מאה טבל מאה מעשר, נוטל מאה ואחד.
מאה חלין מתקנים מאה מעשר, נוטל מאה ועשר.
מאה טבל תשעים מעשר, תשעים טבל ושמונים מעשר,
לא הפסיד כלום.
זה הכלל: כל זמן שהטבל מרבה, לא הפסיד כלום.

פרק ז: משנה ח – 10 שורות

מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין, ואמר:
(1) "שורה החיצונה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא,
נוטל שתי חביות לוכסן.
(2) "חצי שורה החיצונה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא,
נוטל ארבע חביות מארבע זויות.
(3) "שורה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא,
נוטל שורה אחת לוכסן.
(4) "חצי שורה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא,
נוטל שתי שורות לוכסן.
(5) "חבית אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא,
נוטל מכל חבית וחבית.

פרק א: משנה א – החטים

החטים והזוגין, אינן כלאים זה בזה.
השערים ושבלת שועל, הכסמין והשיפון, הפול והספיר, הפרקדו והטפח,
ופול הלבו והשעועים, אינם כלאים זה בזה.

כלאים א:ב – א:ה

פרק א: משנה ב – משדה

הקשות והמלפפון, אינם כלאים זה בזה.

רבי יהודה אומר: כלאים.

- (1) חזרת וחזרת גלים, (2) עלשין ועלשי שדה, (3) כרשים וכרשי שדה,
 - (4) כסבר וכסבר שדה,
 - (5) חרדל וחרדל מצרי, (6) ודלעת המצרי והרמוצה,
 - (7) ופול מצרי והחרוב,
- אינם כלאים זה בזה.

פרק א: משנה ג – אינם כלאים

(1) הלפת והנפוע, (2) והכרוב והתרובתור, (3) התרדים והלעונים,

אינם כלאים זה בזה.

הוסיף **רבי עקיבא**:

- (4) השום והשומנית, (5) הבצל והבצלצול, (6) והתרמוס והפלסלוס,
- אינן כלאים זה בזה.

פרק א: משנה ד – באילן

ובאילן:

(1) האגסים והקסטומליו, (2) והפרישים והעזרדים,

אינם כלאים זה בזה.

- (1) התפוח והחזרד, (2) הפרסקים והשקדיו, (3) והשזפין והרימין,
- אף על פי שדומין זה לזה, כלאים זה בזה.

פרק א: משנה ה – כלאים

(1) הצנן והנפוע, (2) החרדל והלפסו,

(3) ודלעת יגנית עם המצרית והרמוצה,

אף על פי שדומין זה לזה, כלאים זה בזה.

כלאים א:ו – א:ט

פרק א: משנה ו – בהמה

- (1) הזאב והכלב, (2) כלב הכפרי והשוועל,
(3) העזים והצבאים, (4) היעלים והרחלים,
(5) הסוס והפרד, (6) הפרד והחמור, (7) החמור והערוד –
אף על פי שדומין זה לזה, **כלאים זה בזה**.

פרק א: משנה ז – אין מביאין

- אין מביאין
(1) אילן באילן, (2) ירק בירק, ולא (4) אילן בירק, ולא (5) ירק באילן.
רבי יהודה מתיר ירק באילן.

פרק א: משנה ח – דוגמאות

- (1) אין נוטעין ירקות בתוך סדן של שקמה.
(2) אין מרכיבין פיגם על גבי קדה לבנה,
מפני שהוא **ירק באילן**.
(3) אין נוטעין יחור של תאנה לתוך החצוב, שיהא מקרו.
(4) אין תוחבין זמורה של גפן לתוך האבטיח,
שתהא זורקת מימיה לתוכו,
מפני שהוא **אילן בירק**.
(5) אין נותנין זרע דלעת לתוך החלמית, שתהא משמרתו,
מפני שהוא **ירק בירק**.

פרק א: משנה ט – הטומן

- הטומן לפת וצנונות תחת הגפן,
אם היו מקצת עליו מגליו,
אינו חושש (1) לא משום **כלאים**, (2) ולא משום **שביעית**,
(3) ולא משום **מעשרות**, (4) ונטלים **בשבת**.
הזורע חטה ושעורה כאחת, **הרי זה כלאים**.
רבי יהודה אומר: **אינו כלאים**, עד שיהו שני חטים ושעורה,
או חטה ושתי שעורים, או חטה ושעורה וכסמת.

כלאים ב:א – ב:ד

פרק ב: משנה א – רבע סאה

כל סאה שיֵש בו רֵבַע מִמִּין אַחַר, **יִמַעַט**.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: **יֵבֵר**.
[תנא קמא:] בֵּין מִמִּין אֶחָד בֵּין מִשְׁנַי מִיָּנִין.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִמִּין אֶחָד.
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: כֹּל שֶׁהוּא כְּלָאִים בְּסָאָה מְצַטְרֵף לְרֵבַע.

פרק ב: משנה ב – 1/24

בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה וְקִטְנִית בְּקִטְנִית, תְּבוּאָה בְּקִטְנִית וְקִטְנִית בְּתִבּוּאָה.
בְּאֵמֶת אָמְרוּ: זֶרְעוֹנִי גְּנָה שְׂאִינָן נֶאֱכָלִין,
מְצַטְרֵפִין אֶחָד מְעֻשְׂרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
כְּשֵׁם שֶׁאָמְרוּ לְהַחְמִיר, כֵּן אָמְרוּ לְהַקֵּל;
הַפְּשִׁתָּן בְּתִבּוּאָה, **מְצַטְרֵפֶת אֶחָד מְעֻשְׂרִים וְאַרְבַּע** בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה.

פרק ב: משנה ג – נמלך

הִיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה חֲטִים וְנִמְלָךְ לְזֶרְעָה שְׁעוּרִים,
יִמְתִּין לָהּ עַד שְׁתַּתְּלִיעַ, וַיּוֹפֵךְ, וְאַחַר כֵּן יִזְרַע.
אִם צִמְחָה, לֹא יֹאמֵר "אֶזְרַע וְאַחַר כֵּן אוֹפֵךְ",
אֶלָּא **הוֹפֵךְ וְאַחַר כֵּן זֹרַע**.
כְּמָה יִהְיֶה חוֹרֵשׁ?
[תנא קמא:] כְּתִלְמֵי הַרְבִּיעָה.
אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: כִּדִּי שְׂלֵא יִשְׂיַר רֵבַע לְבֵית סָאָה.

פרק ב: משנה ד – זרועה

זְרוּעָה וְנִמְלָךְ לְנִטְעָה, לֹא יֹאמֵר "אֶטַע וְאַחַר כֵּן אוֹפֵךְ",
אֶלָּא **הוֹפֵךְ וְאַחַר כֵּן נוֹטַע**.
נִטְוָעָה וְנִמְלָךְ לְזֶרְעָה, לֹא יֹאמֵר "אֶזְרַע וְאַחַר כֵּן אֲשַׂרֵּשׁ",
אֶלָּא **מְשַׂרֵּשׁ וְאַחַר כֵּן זֹרַע**.
אִם רָצָה, **גּוֹמֵם עַד פְּחוֹת מִטְפָּח**, זֹרַע, וְאַחַר כֵּן מְשַׂרֵּשׁ.

כלאים ב:ה – ב:ח

פרק ב: משנה ה – קנבוס

היתה שדהו זרועה **קנבוס** או **לוי**,
לא יהא זורע ובא על גביהם, שאינן עושין אלא לשלשה שנים.
(1) תבואה שעלה בה ספיחי אסטיס, (2) וכן מקום הגרנות שעלו בהן
מיני הרבה, (3) וכן תלתן שהעלה מיני צמחים,
אין מחיבין אותו לנכש.
אם נכש או כסח, אומרים לו:
"עקר את הכל חוץ ממין אחד".

פרק ב: משנה ו – משר

הרוצה לעשות שדהו **משר משר מכל מין**,
בית שמאי אומרים: שלשה תלמים של פתיח.
ובית הלל אומרים: מלא העל השרוני.
וקרובין דברי אלו להיות כדברי אלו.

פרק ב: משנה ז – ראש תור

היה **ראש תור** חטים נכנס בתוך של שעורים,
מתר, מפני שהוא נראה כסוף שדהו.
של חטים ושל חברו מין אחר, **מתר לסמוך לו מאותו המין**.
של חטים ושל חברו חטים,
[**תנא קמא**] **מתר לסמוך לו תלם של פשתן**, ולא תלם של מין אחר.
רבי שמעון אומר: אחד זרע פשתן ואחד **כל המינין**.
רבי יוסי אומר: **אף באמצע שדהו מתר לבדק בתלם של פשתן**.

פרק ב: משנה ח – חרדל

אין סומכין לשדה תבואה חרדל וחריע,
אבל סומכין לשדה ירקות חרדל וחריע.
וסומך (1) **לבור**, (2) **ולגיר**, (3) **ולגפה**, (4) **ולדרד**,
(5) **ולגדר** גבוה **עשרה טפחים**, (6) **ולחריע** שהוא עמק **עשרה ורחב**
ארבעה, (7) **ולאילן** שהוא מסך על הארץ,
(8) **ולסלע** גבוה **עשרה ורחב ארבעה**.

כלאים ב:ט – ג:א

פרק ב: משנה ט – קרחות

הרוצה לעשות שדהו **קִרְחַת קִרְחַת מְכַל מִין**,
 עושה **עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע** קִרְחוֹת לְבֵית סָאָה, מִקְרַחַת לְבֵית רְבַע,
 וְזוֹרַע בְּתוֹכָהּ כָּל מִין שִׁירְצָה.
הֵיטָה קִרְחַת אַחַת או שְׁתַּיִם, זוֹרְעַם חֲרָדֶל.
שְׁלֹשׁ, לֹא יִזְרַע חֲרָדֶל, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִרְאִית כְּשֵׂדָה חֲרָדֶל;
דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: תִּשְׁעַ קִרְחוֹת מִתְּרוֹת; עֶשֶׂר אֲסוּרוֹת.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר:
אִפְלוּ כָּל שְׂדֵהוּ בֵּית כּוֹר, לֹא יַעֲשֶׂה בְּתוֹכָהּ חוּץ מִקְרַחַת אַחַת.

פרק ב: משנה י – בית רבע

כָּל שֶׁהוּא בְּתוֹךְ בֵּית רְבַע, עוֹלָה בְּמֵדַת בֵּית רְבַע.
 (1) אֲכִילַת הַגָּפֶן, (2) וְהַקֶּבֶר, (3) וְהַסֵּלַע, עוֹלִין בְּמֵדַת בֵּית רְבַע.
תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה – בֵּית רְבַע.
יֶרֶק בֵּירֶק – שֵׁשָׁה טַפָּחִים.
תְּבוּאָה בֵּירֶק, יֶרֶק בְּתִבּוּאָה – בֵּית רְבַע.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יֶרֶק בְּתִבּוּאָה – שֵׁשָׁה טַפָּחִים.

פרק ב: משנה יא – נוטה

תְּבוּאָה **נוֹטָה** עַל גְּבִי תְּבוּאָה, וְיֶרֶק עַל גְּבִי יֶרֶק,
 תְּבוּאָה עַל גְּבִי יֶרֶק, יֶרֶק עַל גְּבִי תְּבוּאָה –
 הַכֹּל מִתֵּר, חוּץ מִדִּלְעַת יוֹנִית.
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִף הַקְּשׁוֹת וּפּוֹל הַמְצָרִי;
 וְרוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶן מִדְּבָרֵי.

פרק ג: משנה א - ערוגה

ערוגה שהיא **ששה טפחים** על **ששה טפחים**,
זרעים בתוכה חמשה זרעונים:
ארבעה בארבע רוחות הערוגה, ואחד באמצע.
היה לה גבול גבוה טפח, **זרעין בתוכה שלשה עשר**:
שלשה על כל גבול וגבול, ואחד באמצע.
לא יטע ראש הלפת בתוך הגבול, מפני שהוא כמלאהו.
רבי יהודה אומר: **ששה באמצע**.

כלאים ג:ב – ג:ה

פרק ג: משנה ב – התלם

כל מין זרעים אין זורעים בערוגה, וכל מין ירקות זורעין בערוגה.
 חרדל ואפונים השופין, מין זרעים. אפונים הגמלנים, מין ירק.
 גבול שהיה גבוה טפח ונתמעט, כשר, שהיה כשר מתחלתו.
 התלם ואמת המים שהם עמקים טפח, זרעים לתוכן שלשה זרעונין:
 אחד מכאן, ואחד מכאן, ואחד באמצע.

פרק ג: משנה ג – ירק

היה ראש תור ירק נכנס לתוך שדה ירק אחר, מתר,
 מפני שהוא נראה בסוף שדהו.
 היתה שדהו זרוע ירק, והוא מבקש לטע בתוכו שורה של ירק אחר,
 רבי ישמעאל אומר: עד שיהא התלם מפלש מראש השדה ועד ראשו.
 רבי עקיבא אומר: ארץ ששה טפחים ורחב מלאו.
 רבי יהודה אומר: רחב כמלא רחב הפרסה.

פרק ג: משנה ד – קשואין

הנוטע שתי שורות של קשואין, שתי שורות של דלועים, שתי שורות של
 פול המצרי, מתר.
 שורה של קשואים, שורה של דלועים, שורה של פול המצרי, אסור.
 שורה של קשואים, שורה של דלועים, שורה של פול המצרי, ושורה של
 קשואים,
 רבי אליעזר מתיר, וחכמים אוסרין.

פרק ג: משנה ה – גמא

נוטע אדם קשות ודלעת לתוך גמא אחת,
 ובלבד שתהא זו נוטה לצד זה, וזו נוטה לצד זה,
 ונוטה שער של זו לכאן, ושער של זו לכאן.
 שכל מה שאסרו חכמים, לא גזרו אלא מפני מראית העין.

כלאים ג:ו – ד:ב

פרק ג: משנה ו – בצלים ודלועים

הִיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעַ בְּצָלִים, וּמִבְּקֵשׁ לְטַע בְּתוֹכָהּ שׂוֹרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים,
רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: עוֹקֵר שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ שׂוֹרָה אַחַת,
וּמְנִיחַ קָמַת בְּצָלִים בְּמִקּוֹם שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת,
וְעוֹקֵר שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ שׂוֹרָה אַחַת.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עוֹקֵר שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת,
וּמְנִיחַ קָמַת בְּצָלִים בְּמִקּוֹם שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת,
וְעוֹקֵר שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ שְׁתֵּי שׂוֹרוֹת.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִם אֵין בֵּין שׂוֹרָה לַחֲבֵרְתָּהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲמָה,
לֹא יִקָּיֵם אֶת הַזֶּרַע שֶׁל בֵּינָתָיִם.

פרק ג: משנה ז – דלועין

דְּלַעַת בִּירְקָא, כִּירְקָא.
וּבִתְבוּאָה, נוֹתְנִין לָהּ בֵּית רַבְּעִי.
הִיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה תְבוּאָה, וּבִקֵּשׁ לְטַע לְתוֹכָהּ שׂוֹרָה שֶׁל דְּלוּעִין,
נוֹתְנִין לָהּ לְעִבּוּדָתָהּ שְׁשֶׁה טַפָּחִים.
וְאִם הִגְדִּילָהּ, יַעֲקֹר מִלְּפָנֶיהָ.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נוֹתְנִין לָהּ עִבּוּדָתָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת.
אָמְרוּ לוֹ: הִתְחַמֵּיר זֶה מִן הַגָּפֶן?
אָמַר לָהֶן: מְצִינּוּ שְׂזוּ חֲמוּרָה מִן הַגָּפֶן – שְׁלֵגְפֵן יַחֲדִידִית נוֹתְנִין לָהּ עִבּוּדָתָהּ
שְׁשֶׁה טַפָּחִים, וְלְדַלַּעַת יַחֲדִידִית נוֹתְנִין לָהּ בֵּית רַבְּעִי!
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל:
כָּל שְׁלִשָּׁה דְלוּעִין לְבֵית סָאָה, לֹא יִבִּיא זֶרַע לְתוֹךְ בֵּית סָאָה.
רַבִּי יוֹסִי בֶן הַחוּטָף אֶפְרָתִי אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל:
כָּל שְׁלִשָּׁה דְלוּעִין לְבֵית כּוֹר, לֹא יִבִּיא זֶרַע לְתוֹךְ בֵּית כּוֹר.

פרק ד: משנה א – קרחת הכרם

(1) **קרחת הכרם:**

בית שמאי אומרים: עשרים וארבע אמות.

ובית הלל אומרים: שש עשרה אמה.

(2) **מחול הכרם:**

בית שמאי אומרים: שש עשרה אמה.

ובית הלל אומרים: שתים עשרה אמה.

ואיזו היא קרחת הכרם?

כרם שחרב מאמצעו. אם אין שם שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם.

היו שם שש עשרה אמה, נותנין לה עבודתה, וזורע את המותר.

פרק ד: משנה ב – מחול הכרם

איזה הוא מחול הכרם?

בין כרם לגדר. אם אין שם שתים עשרה אמה, לא יביא זרע לשם.

היו שם שתים עשרה אמה, נותנין לו עבודתו וזורע את המותר.

כלאים ד:ג – ד:ו

פרק ד: משנה ג – גדר

רבי יהודה אומר: אין זה אלא גדר הפרם. ואיזה הוא **מחול הפרם**? בין שני הפרמים. איזה הוא **גדר**? שהוא גבוה עשרה טפחים. **והריע**? שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה.

פרק ד: משנה ד – מחיצה

מחצת הקנים, אם אין בין קנה לחברו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי, **הרי זו כמחצה**. וגדר שנפרץ עד עשר אמות, **הרי הוא כפתח**; יתר מכן, **כנגד הפרצה אסור**. נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרבה על הפרוץ, **מתר**, ואם הפרוץ מרבה על העומד, **כנגד הפרצה אסור**.

פרק ד: משנה ה – כרם

הנוטע שורה של חמש גפנים – **בית שמאי** אומרים: **כרם**, **ובית הלל** אומרים: **אינו כרם**, עד שיהו שם שתי שורות. לפיכך, הזורע **ארבע אמות** שבכרם, **בית שמאי** אומרים: **קדש שורה אחת**. **ובית הלל** אומרים: **קדש שתי שורות**.

פרק ד: משנה ו – זנב

- (1) הנוטע שתיים כנגד שתיים, ואחת **יוצאה זנב**, **הרי זה כרם**.
- (2) שתיים כנגד שתיים ואחת **בינתים**,
- (3) או שתיים כנגד שתיים ואחת **באמצע**, **אינו כרם**, עד שיהו שתיים כנגד שתיים ואחת יוצאה זנב.

כלאים ד:ז – ה:א

פרק ד: משנה ז – שורת חברו

הנוטע שורה אחת בתוך שלו, ושורה אחת בתוך של חברו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע, וגדר שהוא נמוך מעשרה טפחים, הרי אלו מצטרפות. גבוה מעשרה טפחים, אינן מצטרפות. רבי יהודה אומר: אם ערסן מלמעלה, הרי אלו מצטרפות.

פרק ד: משנה ח – שורות

הנוטע שתי שורות, אם אין ביניהן שמנה אמות, לא יביא זרע לשם. היו שלש, אם אין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם. רבי אליעזר בן יעקב אומר משום חנינא בן חכניאי: אפלו חרבה האמצעית ואין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם, שאלו מתחלה נטען הרי זה מתר בשמנה אמות.

פרק ד: משנה ט – 16 אמות

הנוטע את פרמו על שש עשרה אמה שש עשרה אמה, מתר להביא זרע לשם. אמר רבי יהודה: מעשה בצלמון באחד שנטע את פרמו על שש עשרה אמה, והיה הופך שער שתי שורות לצד אחד וזרע את הניר, ובשנה אחרת היה הופך את השער למקום אחר וזרע את הבור, ובא מעשה לפני חכמים, והתירו. רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: אף הנוטע את פרמו על שמנה אמות, מתר.

פרק ה: משנה א – כרם דל

כרם שחרב, אם יש בו ללקט עשר גפנים לבית סאה, ונטועות כהלכתו, הרי זה נקרא כרם דל. כרם שהוא נטוע ערבוביא, אם יש בו לכון שתים נגד שלש, הרי זה כרם; ואם לאו, אינו כרם. רבי מאיר אומר: הואיל והוא נראה כתבנית הכרמים, הרי זה כרם.

כלאים ה:ב – ה:ה

פרק ה: משנה ב – פחות מד'

כָּרֶם שֶׁהוּא נְטוּעַ עַל פְּחוֹת פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמוֹת,
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: **אֵינוֹ כָּרֶם**.
וְחֲכָמִים אָמְרִים: **כָּרֶם**, וְרוֹאִין אֶת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת כְּאִלוֹ אֵינָן.

פרק ה: משנה ג – חריץ

חָרִיץ שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּכָרֶם, עֵמֶק עֲשָׂרָה וְרֹחַב אַרְבָּעָה,
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: אִם הָיָה מְפֹלֵשׁ מֵרֹאשׁ הַכָּרֶם וְעַד סוּפוֹ,
הָרִי זֶה נִרְאֶה כְּבֵין שְׁנֵי כְרָמִים, **וְזוֹרְעִים בְּתוֹכוֹ**; וְאִם לֹא, הָרִי הוּא כְּגַת.
וְהַגַּת שֶׁבְּכָרֶם עֵמֶקָה עֲשָׂרָה וְרֹחַבָּה אַרְבָּעָה,
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: **זוֹרְעִים בְּתוֹכָהּ**, וְ**חֲכָמִים** אוֹסְרִים.
שׁוֹמְרָה שֶׁבְּכָרֶם, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה וְרֹחַבָּה אַרְבָּעָה, **זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ**.
וְאִם הָיָה שְׁעָר כּוֹתֵשׁ, **אָסוּר**.

פרק ה: משנה ד – גת

גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בְּגַת אוֹ בְּנִקְעַ, נֹתְנִין לָהּ עֲבוּדָתָהּ, **וְזוֹרְעַ אֶת הַמוֹתֵר**.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִם אֵין שָׁם אַרְבַּע אַמוֹת, **לֹא יִבְיֵא זֶרַע לְשָׁם**.
וְהַבֵּית שֶׁבְּכָרֶם, **זוֹרְעִין בְּתוֹכוֹ**.

פרק ה: משנה ה – מקדש 45

הַנוֹטֵעַ יָרֵק בְּכָרֶם אוֹ מְקַיִם, הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ אַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה גִפְנִים.
אֵימָתִי?
בְּזִמְנוֹ שֶׁהָיוּ נְטוּעוֹת עַל אַרְבַּע אַרְבַּע, אוֹ עַל חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ.
הָיוּ נְטוּעוֹת עַל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, אוֹ עַל שֶׁבַע שֶׁבַע,
הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה לְכָל רוּחַ, עֲגָלוֹת וְלֹא מְרַבְּעוֹת.

כלאים הו: – ו:א

פרק ה: משנה ו

הרואה ירק בכרם, ואמר:
 "בשאייע לו אלקטנו", מתר.
 "בשאחזר אלקטנו", אם הוסיף בכמתים, אסור.

פרק ה: משנה ז

היה עובר בכרם (1) ונפלו ממנו זרעים,
 או (2) שיצאו עם הזבלים, או (3) עם הפנים,
 (4) הזורע וסערתו הרוח לאחוריו, מתר.
 (5) סערתו הרוח לפניו – רבי עקיבא אומר:
 אם עשבים, יופד; ואם אביב, ינפץ; ואם הביאה דגן, תדלק.

פרק ה: משנה ח

המקים קוצים בכרם,
 רבי אליעזר אומר: קדש.
 וחכמים אומרים: לא קדש אלא דבר שפכוהו מקימין.
 האירוס והקסום ושושנת המלך וכל מיני זרעים, אינן כלאים בכרם.
 הקנבוס,
 רבי טרפון אומר: אינו כלאים,
 וחכמים אומרים: כלאים.
 והקנרס כלאים בכרם.

פרק ו: משנה א

איזהו עריס?

הנוטע שורה של **חמש** גפנים בצד הגדר שהוא גבוה **עשרה טפחים**,
או בצד חריץ שהוא עמוק **עשרה טפחים** ורחב **ארבעה**,
נותנין לו עבודתו **ארבע אמות**.

בית שמאי אומרים: מודדין **ארבע אמות** מעקר הגפנים לשדה.
ובית הלל אומרים: מן הגדר לשדה.

אמר **רבי יוחנן בן נורי**: טועים כל האומרים כן!
אלא אם יש שם **ארבע אמות** מעקר גפנים ולגדר,
נותנין לו את עבודתו, וזורע את המותר.

וכמה היא עבודת הגפן?

ששה טפחים לכל רוח.

רבי עקיבא אומר: **שלשה**.

כלאים ו:ב – ו:ה

פרק ו: משנה ב – מדרגה

עריס שהוא יוצא מן המדרגה,
רבי אליעזר בן יעקב אומר: אם עומד בארץ ובוצר את כלו,
 הרי זה אוסר ארבע אמות בשדה,
 ואם לאו, אינו אוסר אלא כנגדו.
רבי אליעזר אומר: אף הנוטע אחת בארץ ואחת במדרגה,
 אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים, אינה מצטרפת עמה,
 ואם לאו, הרי זו מצטרפת עמה.

פרק ו: משנה ג – אפיפירות

המדלה את הגפן על מקצת אפיפירות,
 לא יביא זרע אל תחת המותר.
 אם הביא, לא קדש; ואם הלך החדש, אסור.
 וכן המדלה על מקצת אילן סרק.

פרק ו: משנה ד – אילן

המדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל,
 מתיר להביא זרע אל תחת המותר.
 ואם הלך החדש, יחזירנו.
 מעשה שהלך **רבי יהושע** אצל **רבי ישמעאל** לכפר עזיז,
 והראהו גפן מדלה על מקצת תאנה.
 אמר לו: "מה אני להביא זרע אל תחת המותר?" אמר לו: "מתיר."
 והעלהו משם לבית המגניה, והראהו גפן שהיא מדלה על מקצת הקורה
 וסדן של שקמה, ובו קורות הרבה.
 אמר לו: "תחת הקורה זו אסור, והשאר מתיר."

פרק ו: משנה ה – אילן סרק

איזהו אילן סרק?
 [תנא קמא:] כל שאינו עושה פרות.
רבי מאיר אומר: הכל אילן סרק, חוץ מן הזית והתאנה.
רבי יוסי אומר: כל שאין כמוהו נוטעין שדות שלמות, הרי זה אילן סרק.

כלאים ו:ו – ו:ט

פרק ו: משנה ו – פסקי עריס

פסקי עריס, שמנה אמות ועוד.
וכל מדות שאמרו חכמים בפרם אין בהם ועוד, חוץ מפסקי עריס.
אלו הן פסקי עריס?
עריס שחרב מאמצעו, ונשתירו בו חמש גפנים מפאן וחס גפנים מפאן,
אם יש שם שמנה אמות, לא יביא זרע לשם.
שמנה אמות ועוד, נותנין לו כדי עבודתו, וזרע את המותר.

פרק ו: משנה ז – כותל

עריס שהוא יוצא מן הכתל מתוך הקרו וכלה,
נותנין לו עבודתו, וזרע את המותר.
רבי יוסי אומר: אם אין שם ארבע אמות, לא יביא זרע לשם.

פרק ו: משנה ח – קנים

הקנים היוצאים מן העריס וחס עליהו לפסקו,
כנגדו מתר.
עשאן כדי שיהלך עליהו החדש, אסור.

פרק ו: משנה ט – פרח

הפרח היוצא מן העריס,
רואין אותו כאלו מטטלת תלויה בו, כנגדו אסור.
וכן בדלית.
המותח זמורה מאילן לאילן, תחתיה אסור.
ספקה בחבל או בגמי, תחת הספוק מתר.
עשאה כדי שיהלך עליו החדש, אסור.

כלאים ז:א – ז:ד

פרק ז: משנה א – המבריך

המבריך את הגפן בארץ,
אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא זרע עליה,
אפלו הבריקה בדלעת או בסילון.
הבריקה בסלע,
אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות,
מתר להביא זרע עליה.
הארובה שבגפן, אין מודדין לה אלא מן העקר השני.

פרק ז: משנה ב – ג' גפנים

המבריך שלש גפנים ועקריהם נראים,
רבי אליעזר בר צדוק אומר:
אם יש ביניהם מארבע אמות ועד שמנה, הרי אלו מצטרפות.
ואם לאו, אינן מצטרפות.
גפן שיבשה, אסורה ואינה מקדשת.
רבי מאיר אומר: אף צמר גפן אסור ואינו מקדש.
רבי אלעזר בר צדוק אומר משמו: אף על גבי הגפן אסור ואינו מקדש.

פרק ז: משנה ג – לא מקדשין

אלו אוסרין ולא מקדשין:
(1) מותר חרבן הכרם; (2) מותר מחול הכרם;
(3) מותר פסקי עריס; (4) מותר אפיפירות.
אבל (1) תחת הגפן; (2) ועבודת הגפן; (3) וארבע אמות שבכרם,
הרי אלו מתקדשות.

פרק ז: משנה ד – אינו שלו

המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חברו,
הרי זה קדש, וחיב באחריותו.
רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין אדם מקדש דבר שאינו שלו.

כלאים זזה – ז:ח

פרק ז: משנה ה – בשביעית

אמר רבי יוסי:
מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית,
ובא מעשה לפני רבי עקיבא, ואמר:
אין אדם מקדש דבר שאינו שלו.

פרק ז: משנה ו – אנס

האנס שזרע את הכרם ויצא מלפניו, קוצרו אפלו במועד.
עד כמה הוא נותן לפועלים?
עד שליש.
יתר מכאן, קוצר כדרך והולך אפלו לאחר המועד.
מאימתי הוא נקרא אנס?
מששקע.

פרק ז: משנה ז – רוח

הרוח שעלעה את הגפנים על גבי תבואה, יגדר מיד.
אם ארעו אנס, מתר.
תבואתו שהיתה נוטה תחת הגפן, וכן בירק,
מחזיר ואינו מקדש.
מאימתי תבואה מתקדשת?
מששקע.
וענבים?
משיעשו כפול הלבו.
תבואה שיבשה כל צרפה, וענבים שבשלו כל צרפון, אינן מתקדשות.

פרק ז: משנה ח – עציץ

עציץ נקוב מקדש בכרם, ושאינו נקוב אינו מקדש.
ורבי שמעון אומר: זה וזה אוסרין ולא מקדשין.
המעביר עציץ נקוב בכרם,
אם הוסיף במאתים, אסור.

כלאים ח:א – ח:ד

פרק ח: משנה א – 4 כלאים

- (1) כלאי הכרם אסורין מלזרע ומלקים, ואסורין בהנאה.
- (2) כלאי זרעים אסורים מלזרע ומלקים, ומתירין באכילה, וכל שכן בהנאה.
- (3) כלאי בגדים מתירין בכל דבר, ואינן אסורין אלא מללבש.
- (4) כלאי בהמה מתירים לגדל ולקיים, ואינן אסורים אלא מלהרביע. כלאי בהמה אסורים זה בזה.

פרק ח: משנה ב – בהמה

בהמה עם בהמה וחיה עם חיה,
בהמה עם חיה וחיה עם בהמה,
טמאה עם טמאה וטהורה עם טהורה,
טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה,
אסורין לחרש ולמשך ולהנהיג.

פרק ח: משנה ג – המנהיג

המנהיג סופג את הארבעים, והיושב בקרון סופג את הארבעים.
רבי מאיר פוטר.
והשלישית שהיא קשורה לרצועות, אסורה.

פרק ח: משנה ד – סוס

אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחר הקרון,
ולא את הלבדקים לגמלים.
רבי יהודה אומר:
כל הנולדים מן הסוס, אף על פי שאביהו חמור, מתירין זה עם זה.
וכן הנולדים מן החמור, אף על פי שאביהם סוס, מתירין זה עם זה.
אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדים מחמור, אסורים זה עם זה.

כלאים ח:ה – ט:ב

פרק ח: משנה ה – חיה

- (1) הפרוטיות אסורות, (2) והרמך מתר.
- (3) ואדני השדה, חיה.
- רבי יוסי אומר: מטמאות באהל כאדם.
- (4) הקפד (5) וחלדת הסניים, חיה.
- חלדת הסניים, רבי יוסי אומר, בית שמאי אומרים: מטמא כזית במושא, וכעדשה במגע.

פרק ח: משנה ו – חיה ובהמה

- (6) שור בר, מין בהמה. ורבי יוסי אומר: מין חיה.
- (7) כלב, מין חיה. רבי מאיר אומר: מין בהמה.
- (8) חזיר, מין בהמה.
- (9) ערוד, מין חיה.
- (10) הפיל והקוף, מין חיה.
- ואדם מתר עם כלם למשך ולחרש ולהנהיג.

פרק ט: משנה א – צמר ופשתים

- (1) אין אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים.
- (2) ואינו מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים.
- (3) אין הפהנים לובשין לשמש בבית המקדש אלא צמר ופשתים. צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה, אם רב מן הגמלים, מתר, ואם רב מן הרחלים, אסור. מחצה למחצה, אסור. וכו' הפשתן והקנבוס שטרפן זה בזה.

פרק ט: משנה ב – שיריים

- השיריים והכלך אין בהם משום כלאים, אבל אסורים מפני מראית העין. הכרים והכסתות אין בהם משום כלאים, ובלבד שלא יהיה בשרו נוגע בהן. אין עראי לכלאים. ולא ילבש כלאים אפלו על גבי עשרה, אפלו לגנב את המכס.

כלאים ט:ג – ט:ו

פרק ט: משנה ג – מטפחות

מטפחות הידיים, מטפחות הספרים, מטפחות הספג,
אין בהם משום כלאים.
רבי אלעזר אוסר.
ומטפחות הספרים, אסורות משום כלאים.

פרק ט: משנה ד – מרדעת

תכריכי המות ומרדעת של חמור,
אין בהם משום כלאים.
לא יתן המרדעת על כתפו, אפלו להוציא עליה זבל.

פרק ט: משנה ה – מוכרים

מוכרי כסות מוכרין כדרךכון,
ובלבד שלא יתכוננו בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים.
והצנועים מפשילין במקל לאחוריהם.

פרק ט: משנה ו – תופרים

תופרי כסות תופרין כדרךכון,
ובלבד שלא יתכוננו בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים.
והצנועים תופרים בארץ.

כלאים ט:ז – ט:י

פרק ט: משנה ז – בדיקה

הברסין והברדסין והדלמטקיון ומנעלות הפנון,
לא ילבש בהן עד שיבדק.
רבי יוסי אומר: הבאים מחוץ הים וממדינת הים אינו צריכין בדיקה,
מפני שחזקתן בקנבוס.
ומנעל של זרד אין בו משום פלאים.

פרק ט: משנה ח – שעטנו

אין אסור משום פלאים אלא טווי וארוג,
שנאמר: (דברים כב) "לא תלבש שעטנו" – דבר שהוא שוע טווי ונוז.
רבי שמעון בן אלעזר אומר: נלוז ומליז הוא את אביו שבשמים עליו.

פרק ט: משנה ט – לבדים

הלבדים אסורים, מפני שהם שועים.
פיו של צמר בשל פשתו אסור, מפני שהם חוזרין כאריג.
רבי יוסי אומר: משיחות של ארגמן אסורות,
מפני שהוא מולל עד שלא קושר.
לא יקשר סרט של צמר בשל פשתו לחגר בו את מתניו,
אף על פי שהרצועה באמצע.

פרק ט: משנה י – התוכף

אותות הגרדין ואותות הפובסים, אסורות משום פלאים.
התוכף תכיפה אחת –
(1) אינה חבור, (2) ואין בה משום פלאים, (3) והשומטה בשבת, פטור.
עשה שני ראשיה לצד אחד –
חבור, ויש בה משום פלאים, והשומטה בשבת, חיב.
רבי יהודה אומר: עד שישלש.
השק והקפה מצטרפין לכלאים.